

KRÁŘSKO

země rozkošných alpských jezer (Bledské, Belapečské, Bochyňské atd.) a velkolepých vodopádů (Peričnik, Savica, Vintgar a j.) —

země nádhery alp Julských, Kamnicko-Saviňských, Karavanek a malebných horských údolí, protékajících bystřinami —

země krápníkové báje podzemních jezer (Postojenská, Malootocká a j.)

Letní sídla: Bled, Bochyňská Bistřice, Begunje, Dovje, Kamnik, Kráň, Kranjska Gora, Škofja Loka, Toplice a j. v.

Deželna zveza za pospeševanje prometa tujcev na Kranjskem

(Zemský svaz pro povzbuzení návštěvy cizinců v Kráňsku) — podává bezplatně informace o cestování a ubytování v Kráňsku. —

KANCELÁŘ:

Lublaň (Ljubljana) Miklošičova cesta 10, nádvoří hotelu Lloyd, naproti hotelu Union.

Úřední hodiny: od 3 do 5 odpol. — Dospisuje se česky.

Kavárna Eisenkoll

Žitná ulice čís. 1. U KARLA IV. Žitná ulice čís. 1.

— Středisko sportsmanů. —
Sportovní časopisy. — Plzeňský prazdroj.

Humpolecké lodny

na obleky turistické a lovecké, jakož i jemné modní látky anglické a brněnské doporučuje v největším výběru a levných cenách při dobré jakosti obchodní dům

J. Novák,

Praha, Vodičkova ulice, jediné „u Štajgrů“,
Kolín, Rubešova ulice.

— Vzorok na požádání franko. —

Fotografické přístroje

všech druhů a velikostí,

skioptikony, stereoskopická kukátka

a veškeré potřeby za nejlevnější ceny

u výrobce **J. VOJTY**, Smíchov 455.

Filiálka: Ferdinandova třída č. 6., proti české spořitelně.

Tiskem „Unie“ v Praze. — Nákladem českého odboru slov. alp. družstva.

ALPSKÝ VĚSTNÍK

— ORGÁN —

ČESKÉHO ODBORU SLOVINSKÉHO ALPSKÉHO DRUŽSTVA

ALPSKÝ VĚSTNÍK vychází prvního dne každého měsíce, vyjímajíc červen, červenec, srpen, září, a zasílá se členům českého odboru slov. alpského družstva zdarma. — Předplatné na rok 3 K, pro členy klubů turistických 2 K. — Věstník vydává český odbor slov. alpského družstva řízením Dra. Bohuslava Franty na Smíchově, Ferdinandovo nábřeží č. 16. — Dopisy týkající se administrace Alpského Věstníku budtež adresovány: Praha-III., Kampa 513. — Zakládající členové odboru platí 60 korun jednou pro vždy. Skuteční členové platí ročně 6 korun (první rok kromě toho 2 koruny zápisného). Příspěvky zasílají se českému odboru v Praze 1947-II.

ČÍSLO 8.

KVĚTEN 1908.

ROČNÍK X.

Z Podgorice k jezeru Bukomirskému.

Píše Dr. Viktor Dvorský.

V době, kdy evropská podnikavost valí se širokým proudem do nejdálčenějších krajů, zůstává v bezprostřední prostorové blízkosti zemí zcela kulturních nedotčena oasa patriarchálních způsobů života, oblast, o níž čerpáme zprávy vlastně jen z několika cestopisů. Je to Albanie. Malé úspěchy, ba skoro nezdary Hasserta, Baldacciho, Oestreicha a Steinmetze nemohou však odstrašovat; ukázalo se, že nejen dobrodruh, ale také badatel, který nevidí účel cesty v tom, aby nosil hlavu na trh, může za určitých okolností proniknouti dosti daleko. (V poslední době Vettera a Nopca.) S Albanii má se to jako s horami od sněhové číry výše; dokud bylo málo zkušeností, málo cviku, považovaly se v Alpách za těžké výstupy, které dnes podnikají — děti. Až bude dost badatelů, kteří se obeznámí s albánskými dialekty, kteří porozumějí právnímu zřízení a obyčejům kmenovým a naučí se nežádati více pohodlí, než krajina může poskytnouti, půjde prozkoumání Albanie rychle ku předu. Hlavní obtíž jeví se právě v tom, že jest těžko osvojit si albánský jazyk; žijeme-li jen trochu dále od jeho periferie, nad to pak vedle zásadního rozdílu mezi nářečím severním (ghëgickým) a jižním (toskickým) vyskytá se spousta místních zvláštností namnoze tak pronikavých, že bez jich znalosti nelze se srozměti.

Na cestě z Ucinje do Skadru r. 1906 doznal jsem zkušenosti, že moje jazyková příprava pro styk s Albánci selhala úplně. Drobtvy vlastiny a srbštiny byly chabá náhrada a také na tu dá se počítati jen v okolí Skadru. Nebylo-li za těchto okolností ani pomyšlení na pokus proniknouti hlouběji, zbývala mi mocná útěcha v pohraničním území černoohorského-albánském. Doba byla příznivá: konec května. Lidé přicházejí se stády do hor teprve v polovině července a pak začínají hraniční bitky. Ale začátkem června jsou ještě hory skoro liduprázdné a tudíž mnohem bezpečnější. I choval jsem tajnou naději, že se mi podaří přeběhnouti občas hranici alespoň na několik kilometrů a přinésti řadu fotografií.

Východiskem byla mi přirozeně Podgorica. Těšil jsem se, že mi bude možno vykonat alespoň část cesty na černohorský východ ve společnosti krajana dra. Řeháka, který jako státní zvěrolékař putoval za úřední povinností do Bratonožiců, ale osud tomu nechtěl. Jednak se mi vzbouřil dosavadní můj průvodce Jovan, prohlásiv, že nepůjde na albánské hranice vydávati svůj krk a svého koně, který nosil moje zavazadla, na pospas Arbanášům, jednak nastala náhlá perioda dešťů. Dr. Řehák nastoupil tedy cestu sám a já jsem zbyl v Podgorici s jiným krajánem, magistrem farmacie p. Kabrhelem. Deštivé dny trávil jsem dosti příjemně. Bydlil jsem v čisté hospůdce Vlacha Soprana (proti tabákovému monopolu), kdež se scházela divně spřežená společnost: Češi a Italové. Bylo to snad trochu neslovanské, ale Sopranova manželka (Dalmatinka) ukázala se nejlepší kuchařkou na Černé Hoře, což myslím k omluvě stačí. Doby odpočinku použil jsem k přípravám na cestu. Velitel podgorické posádky Vešović opatřil koně a člověka, kteří byli ochotni mne doprovázeti. Koni jsem hádal asi patnáct let, mužovi pak asi osmdesát. Jmenoval se Božo Savov Mitrović a lenost byla jeho základní ctností. Pokud právě nepršelo, chodil jsem po městě a zlobil podgorické obchodníky požadováním nemožných věcí, jako salámů a čokolády. Nejhezčí bývaly večery. Obyčejně se vyjasnilo a zářící bílé oblaky pluly vážně k hřebenům Vysoké Prokletije, která zdála se blízka na dosažení ruky. Tu jsme chodovali s přítelem Kabrhelem tichou ulicí, která na konci poskytovala výhled k horstvům po obou březích Morače, nebo zas podél Ribnice nebo jsme vnikali do zákoutí starého města, do cikánské čtvrti, hnusně špinavé, ale podivně stlačené na pilotách v proudu Morače pod vydutou terassou konglomerátů.

23. května 1906 chtěl jsem se dáti již na cestu, ale z rána přšlo bez přestání a nad to přišel Soprano se zprávou, že na hranicích výpuky boje. Odložil jsem tedy odchod na druhý den a za tepla běžel ke komandýru Vešovićovi, abych se dověděl, co je na tom pravdy. Velitel nebyl doma, ale paní Vešovićová mi potvrdila, že u Donjiho Kolašina je »rat« (válka) a tedy nebezpečné vydati se na cestu. Ovšem tím mne neodstrašila, naopak naděje, že bych mohl zažít něco vzrušujícího, podnítila mne, abych odchod urychlil i byl jsem mile překvapen, že Božo se nezdráhal jíti.

Vskutku 24. května jsme vyrazili z Podgorice. Očekáváje, že bude mi trávit delší čas v pusté krajině, zásobil jsem se vydatně. Pět velikých bochníků chleba, dvě oky (3 kg) slaniny, množství sýra, sardinek, pečené jehně a jiné viktualie tížily koně Alada, když jsme opouštěli Soprano v hostinec. Z Podgorice pustili jsme se Doljanskou rovinou k Morače. Doljanská rovina jest stepnatá a pasou se na ní četná stáda. Obrátíme-li zrak k jihu, rozkládají se před námi nekonečné roviny Černovského pole, za nimiž tušíme Skadarské jezero. Prozrazují je homolovitě zvýšeniny vroubíci jeho jižní břeh. Tok Morače a přilehlé krajiny možno doporučiti k poučení těm, kdož si představují, že krasová plošina, jakou vidíme okolo Cetinje, prostírá se po celé zemi. Hned jak z roviny Doljanské vstoupíme do údolí Morače, ocitáme se v krásném kaňonu. Kolmé a převislé vápencové stěny strmí v bocích.

modrý proud, šumící pěnou, uhání zařezán již hluboko do slepenců, v jejichž vrstvách vyvětrávají klenby nízkých jeskyní.

U Bioći docházíme k soutoku Morače s Malou Rijekou, provázenému rozšířením údolí terassami a rolnickými usedlostmi. Ostroh mezi hlubokou, nepřístupnou roklí Malé Rijeky a údolím Morače jest ve vyšších částech truchlivá krasová pláň, skoro bez hlubších dolin, osvěžovaná jediné skupinami krasového stromoví. Stará stezka vine se namáhavě mimo Klopot k známému hanu Peljev Brijeg. Zde jsme učinili první zastávku, ačkoli Božo již před tím nejméně třikráte měl chuť přerušiti pochod. Černohorci nejsou v chůzi vytrvalí a trochu vycvičenější turista uvádí je v úžas. Za hanem stoupá stezka serpentinami na krasovou výšinu, která vrcholí Vjeternikem 1284 m. Cestou jsme potkávali mnoho Černohorců s koňmi. Nikdo z nich neopomenul zastaviti se s mým průvodcem a tázati se: »Kako si? Kako famelja?« načež Božo odpovídal stereotypně: »Živí smo, zdravi smo, radimo duhan (pěstujeme tabák).« Došedše na výšinu, kde se cesta kroutí mezi dolinami zarostlými lesem, potkali jsme dva muže v albánském kroji, kteří hovořili velmi špatně srbsky. Překvapilo mne, že Božo ostře jim odsekl, když se ptali, kdo jsem a kam jdu, kdežto jindy s velikou lhostivostí vykládal každému, že jsem »jedan stranac iz Čevske« (cizinec z Čech). Když trochu poodešli, povytáhl pistol a plížil se opatrně podívat se, jdou-li opravdu dále na Peljev Brijeg. Netajil nikterak, že jsou mu velice podezřelí.

Večer se blížil kvapem. Kůň byl unaven a hladov, takže nezbylo než zastaviti se a nalámati větvi, jichž listů mělo nahraditi seno. Zatím co Božo krmil takto koně, věnoval jsem pozornost údolí, nad nímž jsme již stáli, vypletše se z labyrintu dolin. Po pravé straně zdvihají se zalesněné stupně k vrcholu Vjeterniku, v levo ční nad stromy veliká krasová hlavice, podivně rozežraná hlubokými škrapy. Dole mezi řídkým již stromovím probleskuje údolí Lijeve Rijeky. Východně od něho kupí se mocný pás hraničního horstva. Rozložitý Treskavac upoutal moji pozornost i byl jsem hned rozhodnut: místo dále po Lijeve Rijece obrátíme se k němu. Božo nenamítal ničeho. Upozornil mne jedině, že nepůjdeme tedy na noc do stanice, v níž obvykle končí první den pochodu z Podgorice do Kolašina, do hanu na Lijeve Rijece, nýbrž že zahne na Brzkut. Poněvadž světla již ubývalo, dali jsme se do ostřejší chůze a sbíháme ke dnu údolí. Sotva jsme opustili svah Vjeterniku uvítala nás změna půdy. Vápenec a krasovění ustoupilo měkkým břidlicím, v nichž na všech stranách prýští zpod vápencových masivů silné prameny.

Prošedše cikánským ležením, stanuli jsme na břehu Lijeve Rijeky. Cesta do hanu vine se dále po pravém břehu, chceme-li však do Brzkutu, nutno překročiti řeku. Pro pěší jest tu přichystán zajímavý můstek, k němuž se leze po žebříku. Božo si sedl koni na zadek za všechna zavazadla a v komické pose přepravil se tak přes mělkou, ale prudkou vodu. Na druhém břehu jsme se pustili vzhůru lesem až na vrchol protáhlého pohoří. Srážně spadají svahy hnědých břidlic do údolí Brzkutu. Jsou zalesněny a proto je obestírá již příšeří večera; naproti nad mocnými přesypy ssutek zdvihají se hory, podivně a di-

voke, tvarů takových, jaké jen kras a činnost starých ledovců dovedla vyvolati. Vědomí, že několik set metrů za nimi leží albánská hranice, že žádný tuctový divák je neznesvětil nechápavým pohledem, obklopuje jejich hřebeny neskonalem půvabem, pro který vlastně vyhledáváme exotická horstva. Šedivé kotouče mraků skupily se nad ohromnou massou Treskavce, jehož vrcholovou linii až daleko k Žijovu provází nebe dlouhým, žlutým, zářícím pásem.

Blíží se noc a Božo pospíchá. Řekl mi, abych šel tak rychle, jak dovedu. Stezička byla sice nad pomyslení srázná, ale v měkké půdě konaly mi kované boty spolu s alpským piklem služby tak výborné, že za několik minut zůstal Božo i s koněm vysoko nade mnou. Než mne dostihl, nastala tma. Dvě ženy ukázaly nám cestu svahem dolů, ale my ji brzy ztratili a octli se v kamenitých srázích zahalení temnotami, neznajíce, co je pod námi. Kůň se bál a nechtěl jít. Božo jej chopil u tlamy a táhl dolů jako kočku, poněvadž pak zvíře stále klopýtalo, dostal jsem úlohu držeti je za ocas. Dvakráte se kůň svalil a jednou nás strhl oba k zemi, při čemž celý náklad, který měl na hřbetě, svezl se mu pod břicho. Než jsme zjednali nápravu, zhoustla tma tak, že jsme neviděli vůbec nic. Chladno bylo citelné, až ruce křehly. Měl jsem strach, že se dostaneme nad skalní srázy, ale místo toho z nadání jsme se v pravém slova smyslu vyvalili na zorané pole a brzy jsme přišli k stavení ve stráni. Nějaký mladík poučil nás, že han je vzdálen asi hodinu a s koněm že se k němu za tmy nedostaneme i odvedl nás do bídné kuče, kterou obývali Božovi příbuzní. (Božo byl z Bratonožiců.)

Jestliže již dříve (na Jasenovu polji) jsem trnul nad bídou, v které žijí horalové na Černé Hoře, tato chatrč překonala vše, co jsem v tom ohledu kdy viděl. Ve zpustlé prostoře, zbavené jakéhokoli zařízení, tisnilo se kolem ohně několik lidí, skoro docela nahých. Jen špinavé cáry visely jim s ramenou a kolem boků. Božo ve svém šedivém plášti vypadal mezi nimi jako kníže. Dvě ubohé ženy s rozhalenými svrasklými prsy a otrocky ustrašenými pohledy vařily v kotli ovci, která podle všeho dosáhla vysoce pozhnaného věku, neboť její tělesné pozůstatky vydávaly vůni nad pomyslení odpornou. Poněvadž venku bylo chladno, zavírali domorodci dvěře a celá prostora tonula v chumáčích dýmu. Nejvíce mne zarazilo, že mezi těmito lidmi byli dva, kteří poznali lepší život; jeden pracoval sedm let v Kraňsku (také v Mojstraně), druhý pak v Americe. Božo večerel s domácími; mne ovšem vařená ovce nijak nelákala i utekl jsem se k zásobám, které jsme vzali s sebou z Podgorice.

Beseda trvala dlouho do noci, načež jsme se rozložili v pestrém chumlu okolo hasnoucího ohně. Zalezl jsem do spacího pytle, jehož výhody lze oceniti uvnitř takovéto chyže mnohem lépe, než při noclehu pod štírym nebem. Poněvadž jsem byl znaven, uplynula mi noc dosti klidně, jenom k ránu jsem ucítil, že po mně tlapou nějaké tvorové; vystrčil jsem ruce a dopadl — dvě čuňátka. Obyvatelé chyže vstávali dosti brzy, ve čtyři hodiny. Než jsme se však vypravili, bylo dávno šest. Ihned po ránu vypukl spor mezi mnou a mým průvodcem. Poslal jsem ho, aby šel s koněm k Bukomirskému jezeru a tam na

mne počkal. Sám jsem chtěl jít přes Treskavac. Božo však mne nechtěl samotna pustiti; komandýr Vešović prý mu to zakázal, neboť v okolí se potulují Arnauti. Mezi tím se nebe zachmuřilo i počalo pršet, čímž neshoda vyřízena po přání Božově, neboť v dešti se mi na Treskavac nechtělo.

Po krátké zastávce v hanu jali jsme se stoupati z východního cípu údolí brzkutského do svahů pod Treskavcem. Kdežto dno údolí skládá se v této části z břidlice, jsou stráně zkrasovělé. Velice špatná stezka vine se zprvu sráznými pastvisky, později lesem. V kluzkých balvanech sklouzl kůň a zranil se na zadní noze. Z lesa jsme vyšli do úzké úžlabiny, rozložené v řadu dolin, v nichž živoří malá pole zemáků a brzy rozevřela se před námi veliká náhorní kotlina, střežená skalním štítem Djebezou. Zelené hřbety na dně kotliny skrývají Malé Bukomirské jezero; v pozadí vynořují se obrysy jakési hory (snad Stitanu) krasového rázu. Nemeškali jsme dlouho u jezírka i spěchali na vysokou přehradu, porostlou travou, která je dělí od většího a krásnějšího souseda, Velikého jezera Bukomirského. Božo s koněm zůstal v opuštěné salaši, na vrchol přehrady vylezl jsem sám. Moje touha po velehorské nádheře, kterou jsem tušil již ze vzdálených kontur pohraničního pásma černo-horsko-albánského, došla tu úkoje. Bukomirské jezero leží v hlubokém kotli, jehož jihovýchodní obruba rozvírá se v rozsáhlou plošinu porostlou stromy a blýštící se vodami, zejména třetím jezírkem Bukomirským (Crno jezero). Dva divoké kouty, neklamné to známky činnosti starých ledovců, svírají špičatý pilíř Karimanu, k němuž s jedné strany připojuje se Torač, s druhé Treskavac a jejichž pozadí zdvíhá se v zasněžené krasové plateau. První moje myšlenka byla utábořiti se v některé z opuštěných salaší na řadu dní a podnikati výpravy do podivných hor tohoto koutu. Ale můj výborný Božo, za nějž budu p. Vešovićovi do smrti povděčen, vzepřel se opět. Albánci, špatné počasí, půvaby Andrijevice byly účinné motivy, jimiž mne hleděl pohnouti k odchodu. Teprve když poukázal na nedostatek píce pro koně, musil jsem ustoupiti. Velice nerad loučil jsem se s kotlinou, kterou doufám v brzké době za lepších poměrů opět spatřiti a dal jsem rozkaz k další cestě »preko Koma« do Vasojevićů.

✽

Ph. St. F. J. Rambousek:

Velika Planina.

Črty sběratele.

II.

(Dokončen.)

Třetího dne po návratu z Veliké Planiny sbíral jsem za dusného odpoledne v Horní Kočně kolem sněhových polí. Kořist byla bohatá, hlavně četné *Nebria diaphana* Dan., pokryté jemnou rosou, oživovaly kraje sněhové, a zde jsem našel i 2 suchozemské pijavky *Xerobdella* *Lecointei*, které jsou známy jen z několika málo lokalit v Evropě. Pod

kameny bylo ještě několik opozděných Carabidů — sezona byla již pokročilá — hlavně *Pterostichus Ziegleri*, *Abax Beckenhaupti* a *Carabus var. emarginatus*; rovněž úplně modročerného *C. cancellatus* jsem chytil, dále jen několik *Otiorrhynchů*, patrně již druhé, podzimní generace. Prosetím detritu kol sněhů jsem našel dosti četné *Sipalia alpicola* a ojedinelého *Stenus glacialis*. Z ostatních druhů zmínky zasluhuje *Agrilus integerrimus*, který sedává na listech lýkovce (*Daphne mezereum*), v celých Saviňských Alpách všude rozšířeného.

Vzduch byl těžký a hrozivé mraky za Skuberem nutkaly mne k návratu. Nad silnicí ke Kazinu poletovalo hojnost mravenců, *Perlid Trichopter* — a i brouků, hlavně *Oxytelus tetracaratus* a *Atomarie*. Zmírnil jsem proto krok — neboť bezstarostně poletující hmyz mi dobře věštil, že tak hned bouře nepřijde — a skutečně — k večeru se úplně vyjasnilo.

Po večeri v Kazině sesedla se naše »rota« k důvěrné poradě a smlouven na návrh Dra Obešla výlet na Vel. Planinu, Ojstricu atd. Zúčastnit se měl ještě Dr. Lauschmann. Oběma pánům nastalo loučení s Jezerem.

Ráno o deváté jsme vyšli a s veselým prozpěvováním »brali« silnici k Cuderovi. Na vlhké silnici chyceno několik jedinců *Carabus violaceus* v. *savinicus*, rovněž v údolí Suhodolníka. Zde se již objevovaly *Leptura septempunctata* a *scutellata*, které na Jezersku nejsou, neboť milují nižší polohy. Četné *Silphy* loudavě lezly po cestě, dále byli četní *Philonthus splendens*, *nitidas* a *puella* kromě jiných obyčejných druhů. Též motýl *Parnassius Apollo* poletoval po cestě, na *Vincetoxicum* pak jsem sbíral *Chrysochus pretiosus*. Po krátkých odpočincích u Suhodolníka a »kopřivové« chaty *Frischaufovy* jsme konečně přišli na »Zoisku«, kde byla delší zastávka.

Využil jsem času místo k odpočinku vždy ke sbírání brouků a tentokrát s pěkným výsledkem. Sestupoval jsem sám napřed do Bystrického údolí a ježto byl slunečný den, mohl jsem s výhodou použítí i smýkač sítě ke sbírání. Našel jsem 23 různých druhů,* jmenovitě velmi hojně se vyskytoval *Malthodes*, též specialita *Sav. Alp Absidia Birnbacheri* byla nedaleko Zoisky chycena. Kolem Uršiče jsem našel stejné druhy jako dříve, pouze *Stenus nitidiusculus* byl pro mne novinkou.

Nazítří vyšli jsme již o půl 5. hod a po nutné zastávce ve Stranji jsme počali vystupovat na Velkou Planinu. Cestou podařilo se mi chytit krásný exemplář tesaříka *Rosalia alpina*, který s hromady bukových kmenů přeletěl na jabloni a neobyčejně rychle lezl po kmenu vzhůru.

Bylo asi poledne, když jsme se octli na Vel. Planině. Vystoupili jsme napřed na Polanski Rob, odkud je pěkný rozhled na obě vsky: Velkou Planinu na levé a Malou na pravé straně. Uprostřed vsi jsme se utábořili před salaši a pustili se s chutí do veliké mísy mléka. Pálilo nás celé tělo, slunce nás tentokrát důkladně sežehlo a nemajíce vazeliny, namazali jsme se salámem, což vzbuzovalo u »domorodců« neobyčejnou pozornost. Entomologicky byl jsem úplně spokojen. Chytil

*) Obširný seznam bude uveřejněn v Čas. Čes. společnosti Entomologické

jsem krásný exemplář *Hydnobius punctatus* v. *intermedius*, *Stenus fossulatus* a j. Rovněž tůňky jsem důkladně vylovil a ač veliké množství pulců sbírání stěžovalo, chytil jsem *Hydroporus nivalis*, *Bidessus geminus*, *Helophorus granularis* s úplně kovovým leskem atd.

Důkladná dávka mléka stěžovala náš další pochod hůře než cviček — avšak veselou náladu nic nezaplašilo. Na »Dolu« nám přívětivý gozdar ukázal cestu k Peterlinkovi a ke Konji. Zde měla flora zcela zvláštní ráz, a hlavně všiml jsem si drobné motýlkovité rostliny *Phaca alpina*, kterou jsem našel jen v jediném exempláři.

Hojnost protěže nám zřejmě naznačovala, že jsme hodně daleko od civilisovaných míst. Přešli jsme Konj a již valem přibývalo šera. Dr. Obešlo, který tuto cestu již jednou konal, vydal se napřed, abychom »nezgubili pot« — což by nebylo nijak příjemné. Šli jsme hodně ostře, ale za chvíli jsme zabloudili. Náš vůdce byl nezvěstným, byl o velký kus napřed a za kopcem, neslyšel naše volání, ba ani střílení. Konečně jsme ho po delší chvíli dovolali a pustili jsme se za ním přes kleč a balvany; cesta už byla úplně neviditelnou.

Za chvíli jsme viděli před sebou Ojstricu v plné záři měsíční a k nemalé radosti jsme našli tabulku, jejíž nápis hlásal: »Kocbekova koča, 1/4 ure.« Vykročili jsme rázně vpřed, ale naše nadšení chladlo víc a více — šli jsme již 3/4 hodiny a pořád nic... Jen blikavé světlo v chatě Korošiči jsme viděli, ale tam neměli jsme v úmyslu nocovati. K dovršení zmatku zakryla nám Ojstrica měsíc a my se octli v úplně tmě. Za chvíli jsme objevili novou tabulku, na jejímž nápisem jsme se poněkud zarazili. Při záři sirek jsme zřetelně četli: »Kocbekova koča, 1/2 ure! To bylo dost povážlivé. Naše hodinky svorně ukazovaly devět. Rozžehli jsme svíčky a nastal pochod, oživovaný vtipy druhů nejrůznějších. Nepříjemně nás znepokojoval jednak vítr, který nám každou chvíli zhasil světla, a za druhé přílišné stoupání stezky. Značky jsme s bídou shledali — ale najednou jsme je ztratili a silný vítr úplně znemožňoval rozžehnutí svíček. »Chata není daleko, a nejlépe bude, dovoláme-li se pomoci« — navrhl konečně Dr. Obešlo, a hned začalo volání a střílení — a brzy jsme slyšeli odpověď. Teď jsme zase nevěděli, je-li to opravdu odpověď z chaty nebo jen ozvěna a křičeli jsme dále a dávali i světlem znamení. Konečně na protější straně se mihalo světélko a my se pustili hned rovně k němu. Jelo se to dost slušně sukami dolů, až na prokletý bodlák, do kterého jsem si mimovolně sedl; hůře to šlo zase nahoru. Tam čekalo nové překvapení — četník! Měl jsem trochu neklidné svědomí — střílel jsem, — ale pasu jsem neměl. Šlo již na desátou, když jsme se konečně dostali do chaty a v příjemné zábavě s upřímnými Slovinci, kteří nás vyšli hledat, učitelem a četníkem zapomněli jsme brzy na únavu. Druhého dne přes Ojstricu a Planjavu jsme šli na Kamnickou chatu, odtud kolem Okrešelky k Piskernikovi.

Když jsme se třetího dne loučili v Bele, slíbili jsme si, že se v některém z příštích let podíváme zase na Velkou Planinu.

*

O severní stěně Triglavu.

Píše J. Č.

Myslím, že je jen málo z našich čtenářů, kteří dosud nikdy od Aljaževa Domu nevzhlíželi k vrcholu majestátního krále Julských Alp, a kteří v údivu nezahleděli se do oné obrovské, nebetyčné stěny, vypínající se z údolí do závratné výše, korunované modravým ledovcem a směle vyvýšenou linií vrcholovou. Kdo stěnu tu kdy spatřil, pochopí vzrušení a úžas všech znalců, když v polovici července r. 1906 rozletěla se do světa zpráva, že stěna ta byla zdolána. Byla to zpráva až neuvěřitelná pro ty, kdož věděli, že i nejlepší Kugyho vůdcové marně se o provedení něčeho podobného pokoušeli.

Dnes již má stěna ta svoji historii, jež objasněna řadou polemik v odborných alpistických časopisech není bez zajímavosti.

První vítězové nad vzdorným tvarem přírody byli pp. Reinl, König a Domenigg. Popis výstupu, uveřejněný v »Mitt. des D. Ö. A. V.« 1907 No. 11 z pera Reinlova, poučuje nás s dostatek o romantické vzdušné té cestě, jež připomíná v mnohém pověstné přejítí kavkazské Ušby. Po několikadenním vyčkávání lepšího počasí vyšli řečení pánové na turu 9. července o 3. hod. z rána, zamířili na údolní terrassu, lemující úpatí stěny, a odtud vnikli do obrovské rokle,^{*)} kterou sledovali vzhůru stále obtížněji, až se změnila v serii komínů, načež pokračovali v postupu po pravé (v směru výstupu) její stěně. Odtud neobyčejně obtížným a exponovaným přechodem dosáhli okraje nevelkého koutu as uprostřed stěny, vyplněného tříští a sněhem. Z tohoto místa oddechu pokračovali ve šplhání po stěnách pilíře, pnuoucího se západně nad oním zákoutím, kde narazili na takové obtíže, že musili zarážeti do stěny skoby, aby se mohli dostatí vpřed. Za hranou pilíře řada komínů pomohla jim vzhůru; zatím však slunce zapadlo, a směli lezci na úzké římsy zabezpečení skobami, k nimž se přivázali, musili přečkati nepříjemnou noc, chladnou a deštivou. Dostí pozdě z rána zahájili další trudnou cestu v dešti a mlhách. K polednímu dosáhli nejvyššího bodu pilíře, odtud přes hladké zákoutí a úzkou trhlinou hleděli se dostati na širokou římsu, jež je měla vyvésti na vrchol stěny; ale v poslední chvíli seznali nemožnost provedení tohoto úmyslu. Řada komínů byla jim částečnou, ač špatnou náhradou za zamýšlenou cestu. Konečně po několika marných pokusech pronikli komínem, jímž protékal vodopád, a hladkou trhlinou, kde ještě naposled bylo třeba zarážiti železnou skobu, vyšli ze stěny v jejím nejvyšším místě. Přes ledovec pak dostali se v brzku do ochranné chaty Dešmanovy, po tuře, jež — i s 12hodinným »noclehem« — zabrala celkem 36 hodin: od 3 hod. z rána prvního dne do 3. hod. odpolední druhého.

Zpráva, že severní stěna Triglavu je pokořena, rozšířila se brzy denními časopisy a pod jejím dojmem podnikli dne 4. srpna téhož roku pp. G. Jahn a F. Zimmer první opakování této tury. Avšak zprávy dosud uveřejněné nebyly dosti přesné, a tak se stalo, že oba pánové,

^{*)} Myslíme-li si (při pohledu od Aljaževa Domu) kolmicí spuštěnu od vrcholu k úpatí stěny, je to rokle jí nejbližší po východní (levé) straně.

ač místo nástupu do stěny správně odhadli, přece jen nezachovali týž směr jako jejich předchůdci, neodbočili v čas ze strmé rokle v pravo do zákoutí v stěně, nýbrž prošli onou roklí po celé její délce od úpatí až na ledovec. V horní části stěny bylo jim překonávati značné obtíže, zejména těžko bylo vyřešiti správné východiště mezi řadou hrozivých převisů. Devět hodin po té, kdy opustili Aljažev Dom, stanuli na okraji triglavského plateau, vědomi toho, že zabočili příliš v levo od směru první partie. Rozhodli se proto, že podniknou turu onu ještě jednou.

28. července 1907 opustili časně z rána Aljažev Dom, připraveni k tuře po závodnicku, v lehkém šatu, jen s nejnútnejší výzbrojí a s trochu proviantu. Ostrým tempem zahájili počátek výstupu. Místo obtížné rokle volili raději snazší její východní stěnu, kde serpentínami rychle získávali na výši, načež však musili poněkud sestoupiti, aby se dostali do onoho zákoutí as uprostřed stěny. Odtud se pustili v pravo do pilíře, jenž sloužil za cestu i jich předchůdcům. Zde zastihl je déšť, jenž urychlil ještě jejich postup; v brzku minuli místo, kde první partie bivouakovala, a překonali konečně strmou poslední, nejvyšší část stěny, dosáhše oné široké římsy, k níž se jich předchůdci nemohli dostatí, a po ní lehkým, ale velmi exponovaným šplháním vyšli ze stěny — 7 hodin po té, kdy opustili Aljažev Dom. Na zdolání stěny samé potřebovala tato druhá partie pouze 4 hod. 45 min.!

Ačkoli tato druhá partie rozumným obcházením míst, jež první s neobyčejnou námahou překonávala, ušetřila mnoho času, přece obrovský rozdíl trvání tury při prvním a druhém provedení její zarážel každého soudného člověka. Když se pátralo po příčinách, vyšla na jevo zajímavá věc: že totiž při prvním zdolání triglavské stěny měli pp. König a Reinl na starosti nejen svoje těžké tlumoky s proviantem a lezeckými potřebami, nýbrž ještě třetí tlumok a jeho majitele, p. K. Domenigga, jenž neznám se k oběma připojil a vzdor své indisposici od tury nechtěl upustiti, takže stal se nevítanou a velmi vážnou překážkou postupu. Nejprv, dokud byl čas, nechtěl se vrátiti; když pak šla tura ostře vpřed, zdráhal se vůbec přes obtížná místa léztí a musil býti násilím vždy tažen do výše, neměli-li oba druží k vůli němu tury vůbec zanechatí a navrátiti se s ním zpět. »Österr. Alpenzeitung« po uveřejnění Jahnova článku (v č. 752, z 20. pros. 1907) zabývala se dosti obšírně touto »zákulisní« historií, jež objasňuje sice příhody první partie v severní stěně Triglavu, ale spolu vrhá podivné světlo na jednu z alpistických »veličin«.

Ku konci třeba se ještě zmíniti o tom, že r. 1907 byla severní stěna triglavská zdolána po čtvrté pp. A. Blattmannem a F. Riebem, členy rak. alpského klubu.

*

K pravěké historii průsmyků horských.

Dne 29. března shromáždila se v Bernu společnost, jež obrala si za úkol, vzbuditi v širších kruzích zájem o pravěké dějiny Švýcarska a tím stále nový materiál pro badání opatřovati. Ve společnosti té, která založena byla v Bruggu na podzim roku minulého, měl curyšský

archaeolog Dr. Heierli poutavou přednáškou o předvěkých dějinách švýcarských průmysků horských. Pro západní Švýcarsko a spojení jeho s Itálií po mnohá století znám byl toliko Velký sv. Bernard, ježto Simplon teprve v dobách římských zobečněl. Stáří používání onoho do-
svědčují četné nálezy. Tak nalezeny v Aostě předměty bronzové, jaké jen ve Wallisu a na jezeře ženevském se vyráběly; naopak nalezeny ve Wallisu v okolí Martinachu předměty původu italského. Na výši průmysku Velkého sv. Bernarda stával kdysi chrám galský. Máme tedy zde před sebou pradávno cestu kulturní. Velmi starým je také přechod přes Gemmi do bernského Oberlandu. Léčivých pramenů v Leuku — jak dokázáno — bylo již v době bronzové v užívání — tedy dávno před přistěhováním se Římanů. V Leuku (Loèche) přichází se skoro při každé stavbě domu na předměty z doby bronzové nebo železné. Že bylo sedla užíváno, dokazují walliské spony, nalezené na Kanderstegu. — Gotthardu, Furky a Oberalpu v době předhistorické se ne-
užívalo, Brünigu na každý způsob jen zřídka. Nesmírně důležitým bodem pro pravěké dějiny Švýcar jest okolí Bellinzony. Na tomto pro sbhání se údolí tessinského a misoxského nad míru důležitým bodu strategickém stávalo nepochybně již v kamenné době opevnění. Zde byla v dobách předhistorické i historické mnohá bitva svedena a nesčetné nálezy potvrzují, že zde panovala čilý život. Zvláště proslulými jsou hroby kastanedské. Směrem nahoru k sv. Gotthardu sáhají nálezy pouze až k Airolo, načež úplně zanikají, směrem k Misoxu však táhne se stará silnice kulturní, která vedla přes Bernardin do údolí zadního Rýnu, dále však ne směrem nynější silnice, nýbrž přes Valský Vrch do Valsu a Ilanzu, jak dokázáno četnými nálezy rázu rozhodně italského. U Andeeru nalezeny v době nejnovější předměty z dob bronzové a železné, rovněž v rozvalinách Vysoké Realty, u Rottenbrunnu stávala kdysi pravidelná slevárna. Chur byl od doby kamenné obýván. V době římské táhla se silnice z Domlesku přes Obervaz k Julieru.

Mnohem více, než se dosud za to mělo, skrývá země v Bergellu a Engadinu. Meče bronzové, jež před nedávnem v okolí pramene svato-
mořického nalezeny, poukazují na to, že zde v době pradávno byly osady. Ostatně dá se z nálezů nejnovějších souditi na to, že zde otvírá se teprve pole pro nové badání. Také příchody k Engadinu z Bergellu a Puslavu (Poschiavo) přes Albulu a Flüelen ještě mnoho zajímavého objeví. S nálezy roste zájem a tím opět množí se nálezy. Ex.

*

Ze Slovanských Alp.

Návštěvníků Kazina páně Muriho v Jezeru přibývá každý rok. Doporúčujeme tedy, by přihlášky k letnímu pobytu staly se včas. — Skoro v sousedství Kazina, kde sídlí příjemně hlavní část české společnosti, možno nalézt byty ve ville Stullerově a ve škole. Dále je k dispozici dobrý hostinec Stullerův půl hodiny vzdálený od Kazina, byty na poště (čtvrt hodiny od Kazina), pak ve statku Sajevičově, Makekově a jinde.

Z Jezera (23. dubna). Celý měsíc trvá již špatný čas, sněžil den co den, tak že je na 40 cm sněhu v údolí; také je velmi chladno. V horách je sněhu velice mnoho; česká chata ještě celá je pod sněhem. Laviny řítí se stále s výšín dolů, avšak dosud, pokud z dálky dá se posouditi, ani u chaty, ani na stezkách nezpůsobily škody. F. M.

Kranjskogorská podružnice, která po odstoupení Kadilnikovy chaty na Golici ústřednímu výboru, pozbyla dosavadního pole činnosti v Karavankách, přenesla svoji činnost dále k severu, kde jest jí velice potřebí, zejména pak do Kranjské Gory. Za předsedu zvolen dr. J. Tičar, lékař v Kranjské Goře, důvěrníky pak pro Rateče starosta Jalen a Zupančič, pro Kranjskou Goru J. Černe, majitel hotelu Razor, pro Dovje a Mojstranu Prtnar, Jakelj a Klinar, pro Jesenice Višnar a Podpac, pro Javornik Zore a Lorenc. Kranjskogorská podružnice má jedno z nejkrásnějších působišť v slovinských Alpách a přejeme jí mnoho zdaru v práci, jakož i podpory od ústředí.

Triglávská chata na Kredarici bude letos značně zvětšena. 15 dělníků pracuje již v údolí; modřínové kmeny budou lany taženy na Kredaricu. Výlohy zvětšení chaty rozpočteny jsou na 14.000 korun.

Turistům, kteří v květnu ubírají se na slovanský jih, do Istrie, na pobřeží chorvatské a do Dalmacie, kde právě měsíc květen poskytuje mnoho příjemností, není zbytečno připomenouti, že výstup na hory lehce přístupné, na př. na sv. Višarje, Golice, Črnou Prst, je v době této snad nejzajímavější. Nečiní obtíží a scenerie — dole vše v jarním rozpuku a na vyšších horách ještě sníh všude — jest úchvatně krásná.

Österr. Touristenklub upravil nově Mallnerovu chatu pod Črnou Prstí, máje zření k tomu, že otevřením dráhy k Terstu nastane brzy asi značný příliv turistů do Julských Alp. — Rozšířená chata Rainerova na Velkém Obiru, která náleží rovněž tomuto klubu, bude — místo loňského roku — teprve letos otevřena.

V Karavankách provedeno mnoho značení sdružením Gau Karawanken (v Celoveckém odboru D. u. Ö. A. V.). Zejména označena cesta ze Slovinského Pliberku přes »Stenice« k Celovecké chatě a obnoveny mnoho značek na Stolu, Kočně, v okolí Podgory a v Medvedjim dolu. Pro turistiku jsou tyto podniky ovšem užitečné, ale slovanský ráz Karavanek jest jimi nanejvýše ohrožen.

Kraňská sekce něm. a rak. alpského spolku měla v minulém roce vydání 12.560 K; z toho na dokončení přestavby Deschmannovy chaty věnováno 1116 K, na cesty 3503 K. Členů měla sekce 310 proti 296 v r. 1906. Počet vůdců její byl rozmnožen. Práci v Karavankách (na jižním svahu) ujala se Gau Assling. Tedy čilá germanisace na obou stranách tohoto horstva.

Spolehlivé vůdce k turám v Julských Alpách můžeme dobře doporučiti našim turistům. Pro skupinu Mangartskou, Kaninskou, z části i Višskou hodí se velmi dobře Janez Černuta vulgo Voznik ve Spodnjim Logu (Untərbreth) pod Predelem, který byl autorisován na žádost českého odboru S. P. D. S ním možno zejména vykonati snadný a velmi vděčný přechod z Koritnice po nové stezce S. P. D. na Velikí Kot (Puncu) a odtud do Planice. Pro celé Julské Alpy jest pak vý-

borný Jože Komac vulgo Paver v Trentě (posl. pošta Soča), kterého všichni čeští alpiisté svorně chválí jako vynikajícího vůdce.

Trudné poměry v Ovčji vasi, kde jen vrozený konservatism chrání obyvatelstvo před poněmčením, došly zmínky v článku dra. H. Tuma o Špiku nad Policami v »Plan. Vestniku«. Tím připomenuta jest našim alpiistům opětne povinnost navštívit Ovčji vas častěji. Škoda, že oba projekty slovinských chat na hranicích německého jazykového ostrova trbižského (v Zajzeře a Koritnici), narážejí ustavičně na těžké překážky. Zde možno ještě mnoho zachrániti, ale také všechno ztratit.

✱

Literatura.

Dr. O. Laxa: **Les fromages de brebis chez les Slaves de l'Ouest**. Liège (Belgique) 1907. — Laktologická studie dra. Laxy má pro kruhy alpiistické velkou zajímavost, neboť se zabývá odvětvím hospodaření, které svojí povahou za dnešního stavu jest vázáno na vysoké hory a přispívá velmi k jich rázu zařízeními, které mu slouží (salašemi, ovčími stezkami). Výroba ovčích sýrů je rozšířena ve všech vysokých horách západoslovanských (počítaje k tomu i Balkán), avšak způsob její jest velmi rozdílný. Oproti primitivním sýrům balkánských horalů stojí bochníkové sýry, vyráběné v Julských Alpách, a zejména pak produkce karpatská. Jsou to okrsky proslulé brynzy, oštěpků a parenice, kde dovednost výrobců stupňuje se až ke kuriosnosti. Studie jest provázena velmi pěknými obrázky a svědčí, jak náš alpism vede k potěšujícím výsledkům též na nejseriosnějším poli vědeckém.

Jiří Čermák: **Skupina Razorská**. Příspěvek ku geomorfologii Julských Alp. Knihovna české společnosti zeměvědné. Čís. 5.

Julské Alpy skýtají neobyčejně vděčnou půdu pro vědecká badání. Vzdor tomu pracovalo se v nich dosud málo u srovnání s jinými částmi Alp, což vysvětlíme dosti lehko tím, že všechny tři university, které se v Rakousku zabývají horlivěji alpským badáním, t. j. vídeňská, inšprucká a štyrskoohradecká, mají jiná horstva lépe po ruce, obě pak jihoslovanská střediska geografické vědy, Bělehrad a Záhřeb, jsou dostatečně zaměstnána problémy vlastních zemí. Můžeme to klidně přičísti za velikou zásluhu českému alpismu, že z něho vyšly nejučinnější podněty k vědeckému prozkoumání slovinských hor. Čermákova práce obrací se k nevelkému kusu půdy, k jediné skupině, ale za to ke skupině před tím skoro neznámé a to ne za účelem zběžného nějakého popisu, nýbrž k detailnímu probádání. V prvním odstavci vysvětluje autor orografický poměr skupiny Razoru k ostatním částem Julských Alp a podává povšechný přehled skutečností horopisných i anthropogeografických pro první informaci čtenáře spolu s výpočtem literatury. Základ k vlastním studiím geomorfologickým činí stručné, avšak výstižné vylíčení poměrů stratigrafických a tektonických. Ve stati o údolích vyvozuje se, že údolí skupiny byla do jisté míry předurčena čarami zlomovými a vytvořena tekoucími vodami; avšak dnešní tvar jejich nikterak neodpovídá pravidelné činnosti vod i dá se vysvětliti jediné

působením ledovců v době glaciální. Celý relief skupiny byl vlastně v hlavních rysech vypracován touto působností, v první řadě pak vývojem karů a proto jest jim věnována zvláštní pozornost. Kary (autor volí tento internacionální název na místě českého kout) vyskytují se na obou stranách skupiny Razorské, na severní sahají hlouběji než na jižní; některé z nich jsou ještě v činnosti, jiné zachvátilo úplně krasovění. Také velký počet vrcholů děkuje svůj tvar karům. O poměru karů ke krasovým zjevům v době předglaciální se autor blíže nezmiňuje. Jsou-li však veliké doliny na Křižských Podech původu krasového, tedy musíme uznati, že i před dobou ledovcovou tvořily se na povrchu Razorské skupiny podobné doliny a tu by bylo třeba znáti, zda-li tyto předglaciální doliny neurčily místa pro vývoj karů. Ovšem tato otázka dá se dobře studovati jen v paralele se skupinou Kaninskou. Z odstavce o krasovém jevu zdá se mi pozoruhodnější otázka příkopů neboli krasových ulic. Také Čermákova pozorování mluví pro názor, že jsou v nemalé míře závisly od štěpnosti vápence. Jemnější vypracování povrchu vedle vlastní působnosti krasové přísluší skvrnám firnovým, pohybu ssutek i náplavům.

Ačkoli celá práce je striktně vědecká a určená pro užší kruh odborníků, přece je psána přístupně i pro laika, aspoň poněkud obeznameného se základy geologie a morfologie. V tomto ohledu prospívají porozumění připojené skizzy, v celku osm, a pak zejména příloha šestnácti vskutku krásných a instruktivních vyobrazení, která jsou knize velikou ozdobou. Doporučujeme našemu členstvu tuto publikaci co nejvřeleji. Cena její jest ostatně velice mírná K 1.50 (pro členy české společnosti zeměvědné K 1.20)

Pomalou, ale bez přestávky shromažďují se kaménky k dávnému ideálu »Zelené Roty«, k obsáhlé, detailní monografii Julských Alp. Čermákova kniha znamená v tom směru významný krok ku předu, neboť při studiu ostatních skupin tohoto horstva, dostačí aplikace monografie o skupině Razorské a prostudování zjevů odchýlných. Pokud je potřeba ještě doplnění práce samé, nelze ho docíliti dříve, dokud nebude vydána nová geologická mapa Julských Alp v měřítku nejméně 1:75.000 a dokud bude míti vědecké snažení nepřekonatelnou brzdu v nedostatku finančních prostředků na nákladná studia, zejména limnologická. D.

Nová vědecké práce o Julských Alpách bude vydána co nejdříve z kruhu našeho členstva. Je to publikace dra. V. Dvorského: *Die Handelsplätze in den Gebirgsregionen der Grafschaft Görz* (Travaux géographiques tchèques. Čís. 8.), v kteréžto práci se osvětluje vznik obchodních míst na podkladě horského terrainu.

Alpi Giulie. Roč. XIII. čís. 2. Pamětní číslo k jubileu 25letého trvání spolku Società Alpina delle Giulie v Terstu. — Sdružení vlašských alpiistů v Terstu vydalo k jubileu 25letého trvání svého spolku publikaci bohatě vypracovanou a co hlavního, originální. Po proslovu, jímž výbor spolku obrací se k členstvu a po podrobné historii sdružení následuje řada článků, dopisů, básní i aforismů, které jednotliví příznivci alpismu zaslali spolku k jubileu. Jsou mezi nimi známá jména Edmondo de Amicis, Mackenzie, Taramelli a jiní. Zejména zajímavé

isou causerie o poměru alpismu ke sportu a vzduchoplavectví a turistické články o skupině Monte Rosy. Sborník ozdoben jest několika obrazy; z nich vyniká perokresba Guida Reye: Vento d' Italia — al Cervino, jakož i Cozziho skizza, znázorňující směr výstupu na Cima della Cianevate (Kellerwand) z údolí Valentinského. Vskutku umělecký a originální ráz této publikace osvětlil se dobře, přeložíme-li jeden ze stručnějších příspěvků: Hora a pastýř. Ukázali jsme mu hrdý štít. »Je nesnadný?« — Dívá se na nás s hrůzou. — »Mohli bychom naň vystoupiti?« — Neodpovídá, nechápe. — Hora, která ční nad jeho domovinou, je mu bohem. Ona vládne nad úvaly, nad lesy, nad zadumanými jezery. Vzdorující slunci i blesku skrývá ve svých výšinách krupobití i bouři. V nížině pastýř ptá se jí ráno i z večera, dříve než nastoupí pochod i když zahnal stáda zpět s pastvy. Bojí se jí, miluje ji, nezná ji. (Agostino Ferrari.)

*

Různé.

Krásné skalní partie v Čechách jsou nyní lehce přístupny pod Mužským u Mnichova Hradiště. Na samém jejich úpatí zřízen totiž — v Příhrazech — turistický hostinec, který má osm pokojů ku přenocování a také jinak poskytuje dobré zaopatření. Doporučujeme našim členům toto málo známé zákoutí. Nejbližší železniční stanice jsou Svijany.

Na trati Bischofshofen—Schwarzach počíná se stavěti druhá kolej délky celkem 14 km, které po otevření turské dráhy r. 1909 bude nevyhnutelně třeba pro vozbu.

Turistice ve skupině Rax má býti dán nový komunikační prostředek drahou z Payerbachu do Hirschwangu. Povolení k přípravným pracím bylo již uděleno.

Proti dráze na Mont Cervin podán protest provázený 68 000 podpisy. Z nich 64 000 pocházejí ze Švýcarska, ostatní z ciziny. Podají se zachrániti nejkrásnější evropskou horu?

Švýcarský alpský klub měl koncem minulého roku 9649 členů. Ze svého jmění měl uloženo 37 000 fr. v bankovních obligacích, kromě toho měl hotovost u Solothurnské banky 4360 fr. Mimo to má za 30 000 fr. obligací v podpůrném fondu pro vůdce, jež stihla nehoda. Na svůj časopis »Alpina« vydal klub 16 267 fr., na chaty a jich zařízení skoro 20 000 fr., na správní výlohy 3146 fr.

Anglický Alpine Club založen byl r. 1857. S počátku přijímal za členy jen alpisty, kteří vykazali se těžkými turami. Chaty nestaví, o vůdce nepečuje. Vydává časopis od r. 1863. Členové jeho, jichž je toliko asi 600, podnikají nejen v Alpách, ale po celém světě v horách výstupy.

Hotelů ve Švýcařích ve výši mezi 1000—1200 m je 198, mezi 1200—1400 m 126, mezi 1400—1600 m 145, mezi 1600—1800 m 90, mezi 1800—2000 m 122. Třicet pět hotelů postaveno je nad 2000 m, z toho jeden ve výši přes 3000 m (na Gornergratu).

Mezi Martigny a Chamonix nastává následkem výstavby dráhy rok rokem větší návštěva Salvanu, Finhauts, kde staví se již hotely rozměru a pohodlí velkého Dráha z Martigny přes Salvan do Chatelardu zahájila vozbu již 15. dubna.

Zprávy spolkové.

Poslední večer českého odboru konal se dne 9. dubna na Žofině. Přednášel osvědčený již odborník fotograf-amateur inž. p. J. Plischke o loňské své cestě. Vedl posluchačstvo prostřednictvím zdařilých obrázků z Mnichova na Bodamské jezero, pak na ledovcové tury ve skupině Ortleru a Silvretty a na skalní v Dolomitech. Velký počet obrazů — 140 — zasluhuje svojí rozmanitostí a pečlivým provedením zvláštního ocenění. Přednáška se líbila velice. Pak následovala tombola veselá a hlučná, jako vždy, kteráž se protáhla skoro do půlnoci. Čistý výtěžek tomboly činí 316.70 K.

Nové pohlednice a fotografie, vydané našim odborem lze dostati ke koupi v kanceláři p. dra. St. Prachenského, na Zderaze č. 3. Jsou to nadmíru zdařilé pohledy na Českou chatu a její krásné okolí. Jak pohlednice, tak fotografie prodávají se ve dvou druhích a to pohlednice po 10 h a fotografie (velikost 18 × 28) po 1 K 20 h.

Noví členové odboru:

- Pan Rudolf Bakovský, c. k. notář, Praha,
- » Bohumil Čerych, továrník, Král. Vinohrady,
- » Otilie Čerychová, Král. Vinohrady,
- pan Josef Horák, c. k. oficiál dep. úřadu, Praha,
- » Zdeněk Kurz, úředník zemské banky, Praha,
- sl. Augusta Laisrova, Nový Bydžov,
- pan dr. Jiří Polívka, professor české university, Král. Vinohrady,
- » Josef Růžička, právník, Praha-III.

Humpolecké lodny

na obleky turistické a lovecké, jakož i jemné modní látky anglické a brněnské doporučuje v největším výběru a levných cenách při dobré jakosti obchodní dům

J. Novák,

Praha, Vodičkova ulice, jediné „u Štajgrů“,
Kolín, Rubešova ulice.

== Vzorky na požádání franko. ==

== Osvědčená ==

vína lissanská a jiná tabulová a posilňující

doporučuje (též v malém)

JAROSLAV ŘEŘICHA,

velkoobchod vínem Král. Vinohrady, Divišova ul. 9.

Členům odboru poskytuje firma zvláštní výhody.